

IAKO SI IZBJEGLICA, I TI IMAŠ **PRAVO:**

- na hrvatsko državljanstvo, na spajanje obitelji
- na rad i prava za vrijeme nezaposlenosti, na priznavanje kvalifikacija
- na prava iz sustava socijalne skrbi, na smještaj, na stjecanje nekretnina
- na besplatnu pravnu pomoć

Hrvatski pravni centar, Zagreb, 2020.

Copyright © 2020.

Ivana Gambiraža, Jelena Guštin, Tatjana Holjevac,
Anamarija Kovač, Ana Martinić, Kristina Petrovečki,
Sanja Pavić, Gojko Štulina, Lana Tučkorić
(sva prava pridržana)

NAKLADNIK

Hrvatski pravni centar, Zagreb, Hebrangova 21

ZA NAKLADNIKA

Goranka Lalić Novak
predsjednica Hrvatskog pravnog centra

UREDNICIA

Vesna Grubić

LEKTURA HRVATSKOG TEKSTA

Katja Peruško

PRIPREMA ELEKTRONIČKOG IZDANJA

D.S.M.-grafika, Zagreb

ISBN 978-953-6635-21-4 (elektroničko izdanje)

Ovo izdanje pripremljeno je i objavljeno u sklopu projekta "Pravna podrška sustavu azila" koji provodi Hrvatski pravni centar uz financijsku podršku UNHCR-a u 2020.

PREGOVOR

Opća skupština Ujedinjenih naroda proglasila je 20. lipnja Svjetskim danom izbjeglica 2000. godine. Prvi je put obilježen 2001. godine na pedesetu godišnjicu usvajanja Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine. Svjetski dan izbjeglica posvećen je hrabrosti i snazi izbjeglica, ljudima koji su bili prisiljeni napustiti svoj dom i svoju zemlju zbog straha od proganjanja. Na taj dan diljem svijeta provode se razne akcije radi podizanja svijesti o problemima s kojima se ti ljudi susreću.

Hrvatski pravni centar (HPC), kao projektni partner Ureda visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice u Hrvatskoj (UNHCR) od 2003., priključio se 2014. godine brojnim organizacijama civilnog društva u Hrvatskoj koje na Svjetski dan izbjeglica iskazuju na razne načine potporu svima čija su ljudska prava ozbiljno povrijeđena i koji zbog toga bježe iz svojih zemalja.

Tako smo te godine organizirali uspon na Sljeme pod nazivom "Pohod na Medvednicu, 2.700 koraka za 2,7 milijuna sirijskih izbjeglica" koji su poduprli Park prirode Medvednica i Stanica planinarskih vodiča Zagreb. Godine 2015. proveli smo akciju "Obalom Jaruna: 1800 oblutaka za 1800 nestalih u Sredozemnom moru" u znak sjećanja na migrante i izbjeglice koji su nestali u Sredozemnom moru, a 2016. godine izveli smo intervenciju u javnom prostoru na 11 lokacija u Zagrebu pod nazivom "STANI UZ MENE!". Zajedno sa studentima i studenticama Grupe za pomoć tražiteljima azila i strancima Pravne klinike Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Radijom Mreža sljedeće godine izrađen je videomaterijal i audiomaterijal "Svatko ima pravo na utočište" u kojima su studenti i studentice iznijeli svoje razloge zašto su se odlučili pružiti potporu i pomoć izbjeglicama, kontinuirano i volonterski, koristeći se svojim pravnim znanjima. Godine 2018. na taj dan otvorili smo svoja vrata izbjeglicama iskazujući im dobrodošlicu u naše druš-

tvo. Izbjeglicama je u uredu HPC-a omogućeno korištenje internetom i Skypeom te su ujedno mogli dobiti i besplatnu pravnu pomoć. Lani smo upozorili na izazove s kojima se izbjeglice susreću pri integraciji u društvo gostujući u radijskoj emisiji "Slobodno društvo" na temu lokalne integracije i izazova koji se pojavljuju u tom postupku.

U povodu Svjetskog dana izbjeglica 2020. godine HPC je pripremio devet instruktivnih videomaterijala pod nazivom "I ti imaš pravo na..." u kojima su pravnice i pravnik iz HPC-a jednostavnim jezikom prikazali pojedina prava zajamčena osobama s odobrenom međunarodnom zaštitom i dali kratku i jasnu instrukciju kako ih ostvariti u praksi.

Tekstovi na temelju kojih su snimljeni navedeni videomaterijali sa-brani su u ovoj elektroničkoj publikaciji kako bi bili pristupačni što širem krugu osoba kojima je odobrena međunarodna zaštita u Hrvatskoj kao i krugu osoba koje pružaju pomoć i potporu izbjeglicama u ostvarivanju njihovih prava. Razlog je to i izdavanja ove knjižice na hrvatskom, engleskom, arapskom i farski jeziku.

Vjerujemo da će ova publikacija doprinijeti dobivanju i ostvarivanju brže i učinkovitije pravne podrške izbjeglicama u Hrvatskoj.

Zahvaljujemo svim autoricama, autoru i prevoditeljicama tekstova, UNHCR-u, kao i svima drugima koji su sudjelovali u pripremi i objavi ove brošure.

U Zagrebu 6. studenoga 2020.

Za tim HPC-a
Anamarija Kovač, mag. iur.

SADRŽAJ

Predgovor	3
1. Kako ostvariti pravo na hrvatsko državljanstvo (<i>Sanja Pavić</i>)	6
2. Kako ostvariti pravo na spajanje obitelji (<i>Tatjana Holjevac</i>)	9
3. Kako ostvariti pravo na rad (<i>Lana Tučkorić</i>)	13
4. Kako ostvariti prava za vrijeme nezaposlenosti (<i>Gojko Štulina</i>)	17
5. Kako ostvariti pravo na priznavanje kvalifikacija (<i>Anamarija Kovač</i>)	20
6. Kako ostvariti prava iz socijalne skrbi (<i>Jelena Guštin</i>)	24
7. Kako ostvariti pravo na smještaj na teret Republike Hrvatske (<i>Ana Martinić</i>)	28
8. Kako ostvariti pravo na stjecanje nekretnina (<i>Kristina Petrovečki</i>)	31
9. Kako ostvariti pravo na besplatnu pravnu pomoć (<i>Ivana Gambiraža</i>)	34

KAKO OSTVARITI PRAVO NA HRVATSKO DRŽAVLJANSTVO

(Sanja Pavić)

Dobio sam azil u Hrvatskoj i želio bih postati hrvatski državljanin. Imam li na to pravo?

Imaš, pod određenim uvjetima. Moraš imati 18 godina, moraš živjeti u Hrvatskoj s prijavljenim boravkom osam godina neprekidno do dana kada si podnio zahtjev i imati odobren status stranca na stalnom boravku. Također, moraš znati hrvatski jezik i latinično pismo te poznavati hrvatsku kulturu i društveno uređenje (s tim da si tog oslobođen ako imaš više od 60 godina), poštivati pravni poređak Republike Hrvatske, podmiriti poreze i sve što si dužan javnim tijelima (primjerice pristojbe i doprinose) te ne smije biti sigurnosnih zapreka za tvoj primitak. Osim svega toga, važan je uvjet da moraš zatražiti i dobiti potvrdu svoje države da si prestao biti njezin državljanin, što se zove otpust iz državljanstva, ili barem potvrdu da ćeš dobiti otpust ako dobiješ hrvatsko državljanstvo.

Što ako ne mogu dobiti otpust iz državljanstva svoje države?

Ako ti država ne dopušta otpust ili za otpust postavlja zahtjeve koje ne možeš ispuniti, dovoljno je da izjaviš da se odričeš stranog državljanstva. Ako u trenutku podnošenja zahtjeva nemaš otpust ili nemaš dokaz da ćeš otpust dobiti u slučaju dobivanja hrvatskog državljanstva, može ti se izdati zajamčenje primitka u hrvatsko državljanstvo, naravno, ako si ispunio sve ostale uvjete koje smo spomenuli.

Što ako sam u braku s hrvatskim državljaninom?

Ako si u braku s hrvatskim državljaninom i odobren ti je stalni boravak te živiš u Hrvatskoj, potrebno je da poštuješ pravni poredak Republike Hrvatske, da si platio sve što duguješ te da ne postoje sigurnosne zapreke za tvoj primitak u hrvatsko državljanstvo.

Kada mogu dobiti stalni boravak?

Stalni boravak možeš dobiti ako do dana podnošenja zahtjeva u Hrvatskoj imaš zakoniti boravak neprekidno pet godina (tu je uključeno i razdoblje u kojem imaš azil ili supsidijarnu zaštitu). Ako si u pet godina bio izvan Hrvatske više puta do 10 mjeseci ukupno ili jedanput do šest mjeseci, to se isto računa kao neprekidni boravak. U trenutku odlučivanja o zahtjevu za odobrenje stalnog boravka moraš imati odobren privremeni boravak u Hrvatskoj. Stalni boravak neće ti se odobriti ako ti je poništen azil ili supsidijarna zaštita.

Nadalje, u vrijeme potrebno za odobrenje stalnog boravka računa ti se polovica razdoblja od dana podnošenja zahtjeva za odobrenje međunarodne zaštite na temelju kojeg ti je odobren status pa do dana odobrenja međunarodne zaštite, a cjelokupno razdoblje ako je ono dulje od 18 mjeseci.

Što je još potrebno za dobivanje stalnog boravka?

Potrebno je da imaš sredstva za uzdržavanje, zdravstveno osiguranje, da znaš hrvatski jezik i latinično pismo te da nisi opasan za javni poredak, nacionalnu sigurnost ili javno zdravlje. Prema zakonu bi trebao imati i valjanu putnu ispravu, no ona ti neće biti potrebna ako je ne možeš pribaviti u diplomatsko-konzularnom predstavništvu svoje države u Republici Hrvatskoj, a identitet možeš nedvojbeno utvrditi na drugi način, što će vjerojatno biti tvoj slučaj.

Zahtjev za odobrenje stalnog boravka podnosiš u policiji u mjestu gdje stanuješ.

Koje su mi isprave potrebne za podnošenje zahtjeva za hrvatsko državljanstvo?

Trebaš priložiti zahtjev za stjecanje hrvatskog državljanstva (obrazac možeš naći na internetskoj stranici Ministarstva unutarnjih poslova preko poveznice vidljive na ekranu <https://mup.gov.hr/User-DoCSImages//2020/Obrasci/Dr%C5%BEavljanstvo//Zahtjev%20za%20stjecanje%20hrvatskog%20dr%C5%BEavljanstva%20priro%C4%91enjem%20punoljetne%20osobe.pdf>), životopis u kojem ćeš ukratko navesti i razloge podnošenja zahtjeva, vjenčani list (ali ako si se oženio u RH, on ti neće biti potreban), rodni list (osim ako ste tvoje dijete ili ti ovdje rođeni), dokaz o državljanstvu (uvjerenje o državljanstvu, ovjerena kopija valjane putne isprave i/ili osobne iskaznice), uvjerenje o nekažnjavanju koja ne smije biti starija od šest mjeseci, ovjerena kopija valjane isprave o identitetu na kojoj ti se mora vidjeti fotografija te upravna ili konzularna pristojba.

Gdje podnosim zahtjev i tko o njemu odlučuje?

Zahtjev podnosiš osobno u policiji prema mjestu stanovanja. Ako si osoba s invaliditetom, zahtjev može podnijeti tvoj zakonski zastupnik ili ovlašteni opunomoćenik.

O zahtjevu odlučuje Ministarstvo unutarnjih poslova u roku od najdulje 60 dana od dana kad si podnio zahtjev sa svim potrebnim i valjanim dokumentima.

Hrvatskim državljaninom postaješ onog dana kad dobiješ rješenje o primitku u hrvatsko državljanstvo.

Ako steknem hrvatsko državljanstvo, što je s državljanstvom mog djeteta?

Ako je tvoje dijete maloljetno, ono će isto steći hrvatsko državljanstvo ako tvoj bračni ili izvanbračni drug ili životni partner i ti stječete državljanstvo, ako državljanstvo stječe samo jedan od vas, a dijete živi u Republici Hrvatskoj i ima odobren stalni boravak, ili ako državljanstvo stječe samo jedan od vas, drugi nema državljanstva ili mu je državljanstvo nepoznato, a dijete živi izvan Hrvatske. Zahtjev za dijete podnosi jedan od roditelja, a drugi roditelj ili skrbnik djeteta daje pisanu suglasnost.

KAKO OSTVARITI PRAVO NA SPAJANJE OBITELJI

(Tatjana Holjevac)

2

Mogu li dovesti svoju obitelj u Hrvatsku?

Da, možeš dovesti neke članove svoje obitelji jer kao azilant ili stranac pod supsidijarnom zaštitom imaš to pravo. Neki članovi tvoje obitelji imaju pravo doći u Hrvatsku i u njoj nastaviti živjeti, pod uvjetima utvrđenim zakonom. Dobit će pravo na privremeni boravak do godine dana koji će svake godine trebati produžiti za još jednu godinu.

Koji članovi moje obitelji mogu doći u Hrvatsku?

Članovi tvoje obitelji koji imaju pravo spojiti se s tobom u Hrvatskoj jesu:

- tvoj bračni ili izvanbračni drug ili istospolni partner; ako imaš više žena ili muževa, možeš dovesti samo jednu ženu ili jednog muža
- tvoje maloljetno dijete i maloljetno dijete tvog partnera koji se brine o djetetu
- tvoje punoljetno dijete ako je bolesno ili je takva zdravstvenog stanja da se ne može brinuti za sebe
- ako si dijete, tvoji roditelji ili netko drugi tko se u tvojoj zemlji umjesto roditelja brinuo o tebi
- tvoji roditelji s kojima si živio u zajedničkom kućanstvu, ako se utvrdi da su ovisni o tvojoj skrbi (primjerice, jer su jako bolesni i starije životne dobi).

Katkad će i drugi članovi tvoje obitelji moći doći u Hrvatsku, ako dokažu da postoje neki posebni osobni ili ozbiljni humanitarni razlozi za spajanje obitelji u Hrvatskoj!

Kako ćemo dokazati da smo obitelj?

Dokazat ćeš službenim dokumentima, primjerice potvrdom da je sklopljen brak, izvatkom iz knjige rođenih i slično. Ako ne možeš pribaviti službene dokumente kojima bi dokazao određeni obiteljski odnos, ne mogu ti samo zbog toga onemogućiti da dovedeš obitelj, no u takvu slučaju obrati se pravnicima HPC-a za besplatni pravni savjet kako da ostvariš svoje pravo na spajanje obitelji. Ako si dijete koje je u Hrvatskoj bez obitelji, tebi će pomagati skrbnik koji će obaviti potrebne razgovore s institucijama i/ili tijelima uključenima u postupak spajanja obitelji ili koji ti mogu pomoći pri spajanju obitelji.

Koja prava imaju članovi moje obitelji kada dođu u Hrvatsku?

Članovi tvoje obitelji imat će u Hrvatskoj ista prava kao ti.

Koji je pravni položaj članova obitelji kada dođu u Hrvatsku?

Ako je riječ o djetetu koje nije zasnovalo svoju obitelj, dobit će isti status koji ima osoba s kojom se spaja, dakle odobrit će mu se azil ili supsidijarna zaštita. Ostali članovi obitelji dobit će privremeni boravak u Hrvatskoj.

Koji su uvjeti za spajanje obitelji?

Privremeni boravak radi spajanja obitelji odobrit će se članu uže obitelji osobe s odobrenom međunarodnom zaštitom pod sljedećim uvjetima:

- ako dokaže svrhu privremenog boravka
- ako ima valjanu putnu ispravu

- ako nema zabranu ulaska u Hrvatsku i boravka u njoj
- ako nije opasan za javni poredak, nacionalnu sigurnost ili javno zdravlje.

Član tvoje obitelji koji se s tobom spaja ne mora imati sredstva za uzdržavanje ni zdravstveno osiguranje!

Gdje se i kako pokreće postupak spajanja obitelji i tko odlučuje?

Član tvoje obitelji prvo treba podnijeti zahtjev za privremeni boravak, a nakon odobravanja privremenog boravka treba podnijeti zahtjev za izdavanje vize.

Zahtjev za odobrenje privremenog boravka član tvoje obitelji treba predati u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Hrvatske. Iznimno, može ga podnijeti i u policijskoj postaji u mjestu u kojem namjerava boraviti, ali samo ako za ulazak u Hrvatsku ne treba vizu. Zahtjev treba podnijeti u svoje ime, osobno ili putem brze i sigurne pošte.

Isprave koje prilaže moraju biti u originalu ili u ovjerenoj kopiji, a strane isprave ovlaštenu sudsku tumača treba prevesti na hrvatski jezik te trebaju biti ovjerene. Nakon što diplomatska misija ili konzularni ured zaprimi zahtjev, prosljedit će ga nadležnoj policijskoj postaji u Hrvatskoj na postupanje.

O zahtjevu odlučuje Ministarstvo unutarnjih poslova putem policijske postaje.

Koje dokumente članovi moje obitelji koji žele doći u Hrvatsku putem spajanja obitelji moraju priložiti uz zahtjev?

Uz ispunjeni zahtjev član obitelji prilaže:

- fotografiju u boji
- kopiju valjane putne isprave koju će službena osoba ovjeriti nakon što joj pokažeš original putne isprave
- dokaz kojim opravdava svrhu boravka.

Možda će biti potrebno da članovi tvoje obitelji koji se spajaju nadopune dokumentaciju.

Nadopuniti je možeš i ti u nadležnoj policijskoj postaji u Hrvatskoj koja će o tome obavijestiti diplomatsku misiju ili konzularni ured Hrvatske.

Kako član obitelji koji se spaja može podnijeti zahtjev za vizu?

Kada se odobri privremeni boravak, član obitelji koji se spaja mora podnijeti zahtjev za izdavanje kratkotrajne vize. Zahtjev treba podnijeti na propisanom obrascu najkasnije tri mjeseca prije dolaska u Hrvatsku. Uz zahtjev prilaže isprave o svrsi i uvjetima boravka u Hrvatskoj i treba imati putno zdravstveno osiguranje za pokriće troškova koji mogu nastati tijekom boravka u Hrvatskoj.

Ako prvi put podnosi zahtjev, mora se osobno javiti u diplomatsku misiju ili konzularni ured Hrvatske radi uzimanja biometrijskih podataka gdje će ga fotografirati u trenutku podnošenja zahtjeva, uzet će mu se otisci svih prstiju, no ako su mu otiske prstiju već uzimali (unutar 59 mjeseci), neće ih uzimati ponovno, osim ako postoji opravdana sumnja u njegov identitet.

Iznimno, zahtjev koji ne ispunjava sve navedene uvjete može se smatrati dopuštenim ako postoje humanitarni razlozi ili nacionalni interes Hrvatske!

U kojem će se roku odlučiti o zahtjevu za izdavanje vize?

O zahtjevu za izdavanje vize odlučuje se u roku od 15 dana od dana kada član obitelji koji se spaja podnese zahtjev. Rok se može produžiti do maksimalno 60 dana ako za to postoje opravdani razlozi.

KAKO OSTVARITI PRAVO NA RAD

3

(Lana Tučkorić)

Imam li pravo raditi?

Da, imaš. Pravo na rad jedno je od temeljnih ljudskih prava te se odnosi na sve osobe, uključujući i azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom. Osim toga, ono je zajamčeno brojnim međunarodnim, europskim i nacionalnim dokumentima.

Pravo na rad ne znači da ćeš dobiti posao, ali znači da imaš pravo tražiti posao ili se samozaposliti. Neki su primjeri samozapošljavanja otvaranje krojačkog obrta, servisa za popravak kućanskih aparata, bavljenje web-dizajnom ili grafičkim dizajnom.

Ako imaš status azilanta ili stranca pod supsidijarnom zaštitom, u Hrvatskoj možeš raditi bez dozvole za boravak i rad ili potvrde o prijavi rada.

Kako se mogu zaposliti u Hrvatskoj?

Ako si nezaposlen, možeš pratiti oglase za posao ili se obratiti nekoj organizaciji koja pruža pomoć u nalaženju posla (primjerice Hrvatskom Crvenom križu ili Isusovačkoj službi za izbjeglice). Imaš se pravo prijaviti Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (dalje u tekstu: HZZ) prema mjestu stanovanja. Djelatnici HZZ-a mogu ti pomoći u traženju posla.

Kao azilant ili stranac pod supsidijarnom zaštitom prijavljuješ se u evidenciju HZZ-a osobno uz predočjenje osobne iskaznice za azilanta ili stranca pod supsidijarnom zaštitom. Djelatnici HZZ-a reći će ti koje još dokumente trebaš donijeti. Ako imaš fakultetsku di-

plomu ili svjedodžbu o završenom školovanju, trebat ćeš je prevesti i nostrificirati.

Prije negoli se zaposliš, možda ćeš morati proći određeni postupak natječaja i provjere specifičnih znanja zajedno s drugim kandidatima koji se javljaju za određeni posao.

Što kada pronađem posao?

Tvoj poslodavac i ti trebate dogovoriti sve pojedinosti vezane za tvoje zapošljavanje na određenome radnom mjestu. To znači da ćete sklopiti ugovor o radu. Njime ćete detaljnije urediti međusobni odnos, tj. tvoja prava i dužnosti kao radnika te prava i dužnosti tvog poslodavca. Ugovor o radu može se sklopiti na određeno ili neodređeno vrijeme kao i na puno ili nepuno radno vrijeme. Ako nisi siguran jesi li sve razumio te sadržava li tvoj ugovor o radu sve što treba, bilo bi dobro da se savjetuješ s pravnikom, i to svakako prije negoli potpišeš ugovor.

Imam li pravo na plaću?

Za izvršeni rad imaš pravo na primjerenu plaću. Ako radiš u otežanim uvjetima rada, prekovremeno, tijekom noći, nedjeljom, blagdanom ili nekim drugim danom za koji je zakonom određeno da se ne radi, imaš pravo na povećanu plaću.

Što su to brutoplaća i netoplaća?

Netoplaća je iznos koji ti kao radnik primaš na svoj račun u banci. Taj iznos pripada ti nakon što se državi uplate potrebna davanja, a tu ulaze mirovinsko i zdravstveno osiguranje, porezi i prirez. To se naziva bruto 1. Postoji i nešto što se naziva bruto 2. To je iznos ukupnog troška tvog rada za tvog poslodavca.

Zato je jako važno da, kada razgovaraš o visini svoje plaće, točno dogovoriš kolika će ti biti netoplaća, a kolika brutoplaća. Ako nisi siguran da si sve dobro razumio, prije negoli potpišeš ugovor o radu, zamoli pravnika da pogleda prijedlog ugovora o radu.

Što je to minimalna plaća?

Svi radnici koji rade u Republici Hrvatskoj imaju pravo na minimalnu plaću, a to je najniži mjesečni iznos tzv. brutoplaće koja se radniku isplaćuje za rad u punome radnom vremenu. Najniži mjesečni iznos brutoplaće u 2020. godini iznosi 4.062,51 kn. Minimalna je netoplaća za 2020. 3.250,01 kn. To znači da, ako si zaposlen na puno radno vrijeme, najniža plaća koju moraš imati i koja će se isplatiti na tvoj račun mora iznositi najmanje 3.250,01 kn. Ako si radio prekovremeno, po noći, nedjeljom, blagdanom ili nekim drugim danom za koji je zakonom određeno da se ne radi, povećani iznos koji zbog toga dobivaš ne ulazi u iznos minimalne plaće, već je to dodatni iznos koji ti treba biti isplaćen. Plaća se mora isplatiti do petnaestog dana u tekućem mjesecu za prethodni mjesec ako kolektivnim ugovorom ili ugovorom o radu nije drukčije određeno (primjerice, ako ste tvoj poslodavac i ti ugovorom o radu dogovorili da se plaća isplaćuje dvadesetog dana u mjesecu).

Što ako mi poslodavac ne isplati plaću?

Iako je poslodavac dužan isplatiti ti plaću za obavljene rad, može se dogoditi da ti ne isplati plaću. Naravno, da bi dobio plaću, morao si raditi prethodni mjesec kako je određeno ugovorom o radu. Poslodavac ti je dužan dostaviti obračun plaće, pa ako ti obračun nije dostavio, svakako ga to zatraži. To se odnosi i na obračun neisplaćene plaće.

Više je načina kojima možeš ostvariti svoje pravo na plaću. Tako u roku od 15 dana od saznanja da ti plaća nije isplaćena možeš zahtijevati isplatu od svojeg poslodavca. Bilo bi dobro da ti taj zahtjev sastavi pravnik ili da te pravnik uputi na to kako zahtjev treba izgledati. Ako ti tvoj poslodavac u roku od 15 dana od kada si mu dostavio zahtjev ne isplati plaću, možeš u roku od 15 dana pokrenuti sudski postupak.

Postoje i drugi načini da poduzmeš nešto protiv poslodavca koji ti nije isplatio plaću, a trebao je. Za informacije se možeš obratiti udrugama koje pružaju besplatnu pravnu pomoć.

Što ulazi u moje radno vrijeme?

U tvoje radno vrijeme ulaze sati koje moraš provesti na poslu ra-deći. Ako radiš puno radno vrijeme, tada u pravilu radiš osam sati dnevno. Imaj na umu da ako radiš najmanje šest sati dnevno, za vrijeme rada imaš pravo na stanku od najmanje 30 minuta. Stanka od 30 minuta ulazi u radno vrijeme. Također, imaš pravo na tjedni odmor. Tvoje puno radno vrijeme ne može biti dulje od 40 sati tjedno. Ako radiš manje od punog radnog vremena, tada radiš nepuno radno vrijeme.

U radnom vremenu obvezan si obavljati poslove prema uputi svog poslodavca bilo na radnom mjestu ili drugom mjestu koje odredi poslodavac.

Imam li pravo na godišnji odmor?

Da, za svaku kalendarsku godinu imaš pravo na plaćeni godišnji odmor od najmanje četiri tjedna. Ako se prvi put zapošljavaš ili između dvaju poslova nisi radio dulje od osam dana, imaš pravo na godišnji odmor nakon što šest mjeseci neprekidno radiš kod određenog poslodavca. Za vrijeme godišnjeg odmora imaš pravo na plaću.

Ako imaš pitanja u vezi s ostvarivanjem prava na rad, možeš se obratiti Hrvatskom Crvenom križu, Isusovačkoj službi za izbjeglice, pravnicima Hrvatskog pravnog centra ili drugim organizacijama koje se bave zaštitom prava izbjeglica.

KAKO OSTVARITI PRAVA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

(Gojko Štulina)

4

Koja su moja prava za vrijeme nezaposlenosti?

Da bi ostvario svoja prava kao nezaposlena osoba, prvo se moraš prijaviti na Hrvatski zavod za zapošljavanje (dalje u tekstu: HZZ). Za vrijeme nezaposlenosti imaš pravo na zdravstveno osiguranje, na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, novčanu pomoć i naknadu troškova prijevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja na radnom mjestu, jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova.

Kako mogu ostvariti pravo na zdravstveno osiguranje za vrijeme nezaposlenosti?

Nakon prestanka radnog odnosa (bez obzira na razlog prestanka) moraš se javiti u roku od 30 dana Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje (u pravilu prema svom mjestu stanovanja, iako je svaki regionalni ured ili područna služba obvezna zaprimiti i provesti prijavu).

Kako ostvariti pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti?

Pravo na novčanu naknadu steći ćeš pod uvjetom da si u trenutku prestanka radnog odnosa ili samostalne djelatnosti radio najmanje devet mjeseci u posljednje dvije godine.

Da bi ostvario to pravo, moraš se u roku od 30 dana od prestanka radnog odnosa ili prestanka obavljanja samostalne djelatnosti

prijaviti područnom uredu HZZ-a i podnijeti zahtjev za novčanu naknadu.

Pravo na novčanu naknadu ne možeš ostvariti ako ti je radni odnos prestao vlastitom krivnjom ili voljom, a samostalna djelatnost bez opravdanog razloga. Primjerice, ako si prestao dolaziti na posao, a nisi to najavio, dobit ćeš otkaz i u tom slučaju nemaš pravo na novčanu naknadu.

Nakon prijave na HZZ potrebno je da ispuniš prijavnicu u evidenciju nezaposlenih i obrazac zahtjeva za novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, kopiraš ili skeniraš iskaznicu azilanta/stranca pod supsidijarnom zaštitom ili putnu ispravu, odluku o otkazu ugovora o radu, potvrdu poslodavca ili posljednje tri platne liste koje je poslodavac ovjerio kao dokaz o prosjeku brutoplaće i presliku kartice tekućeg računa banke. Dokumente trebaš osobno predati ili poslati HZZ-u.

Prije bilo kakva potpisivanja prestanka ugovora o radu sa svojim poslodavcem, konzultiraj se s pravnikom. Primjerice, možeš nazvati HPC i savjetovati se s našim pravnicima.

Koliki je iznos novčane naknade koji ću dobivati od HZZ-a?

Posljednje tri plaće koje si primio zbrojit će se u brutoiznosu i podijeliti s brojem tri, od dobivenog iznosa izračunat će se koliko je 60 % te će se taj iznos uplaćivati na tvoj račun prvih 90 dana. Nakon što prođe 90 dana, izračunat će se 30 % od gornjeg zbroja, pa će iznos biti niži. Primjerice, ako si dobivao plaću od 3.500 kn, to znači da je ona u brutoiznosu bila 4.375 kn. U tom slučaju naknada će u prvih 90 dana iznositi 2.625 kn, a zatim 2.000 kn.

U prvih 90 dana iznos novčane naknade ne smije biti viši od 70 % prosječne netoplaće u RH u prethodnoj godini, a nakon 90 dana iznosi 35 % prosječne netoplaće u RH. Najniži iznos novčane naknade koji možeš dobiti ne može biti niži od polovine iznosa minimalne netoplaće, osim kada se visina novčane naknade određuje prema postotku vremena provedenog na radu.

Vrijeme primanja novčane naknade ovisi o prethodnom vremenu koje si proveo na radu. Na primjer, ako si radio dvije godine, naknadu možeš primiti 90 dana.

Kako ostvariti pravo na stručno usavršavanje ili obrazovanje?

Ako te HZZ uputi na obrazovanje i osposobljavanje koje sam organizira i čije troškove snosi, imaš tijekom obrazovanja i osposobljavanja pravo na novčanu pomoć i naknadu troškova prijevoza razmjerno broju dana prisutnosti na obrazovanju i osposobljavanju.

Kako ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova?

U slučaju da ti HZZ ne može osigurati zaposlenje u mjestu prebivališta, a sam ili preko HZZ-a nađeš posao u drugom mjestu, imaš pravo na jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova za sebe, (izvan)bračnog druga i djecu od mjesta prebivališta do mjesta zaposlenja.

Koje su moje obveze za vrijeme nezaposlenosti?

Nakon što se prijaviš na HZZ, morat ćeš redovito kontaktirati sa savjetnikom za zapošljavanje u dogovorenom vremenu i prisustvovati individualnom savjetovanju. Sa savjetnikom za zapošljavanje izradit ćeš profesionalni plan traženja posla i tog se plana moraš pridržavati te podnositi molbe poslodavcima i javljati se na oglase i natječaje. Ne smiješ odbiti posao ako ti ga tko ponudi. Moraš se uključiti u skupno savjetovanje i/ili radionice kojima se stječu vještine aktivnog traženja posla te sudjelovati u postupku profesionalne selekcije – odabiru za određeno radno mjesto ili obrazovanje.

KAKO OSTVARITI PRAVO NA PRIZNAVANJE KVALIFIKACIJA

(Anamarija Kovač)

5

Imam li pravo na priznavanje diplome o obrazovanju iz svoje zemlje?

Kao azilant ili stranac pod supsidijarnom zaštitom imaš pravo na priznavanje prije stečenih kvalifikacija (svjedodžbi, diploma, certifikata, licencija) pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani. Postupak priznavanja podrazumijeva formalno potvrđivanje prije stečene obrazovne kvalifikacije koju je, primjerice, izdala tvoja srednja škola ili fakultet i priznavanje razdoblja obrazovanja. Priznavanje možeš tražiti ako želiš nastaviti obrazovanje u RH ili se želiš zaposliti.

Što ako nemam dokumente koji dokazuju moje kvalifikacije?

Ako ne možeš dostaviti potrebnu dokumentaciju kojom bi dokazao stečene kvalifikacije, nadležno tijelo provest će procjenu prije stečenih kompetencija. Ako želiš da ti se priznaju znanja koja si stekao radeći određeni tip posla (primjerice zavarivač ili bravar), možeš se obratiti poslodavcu ako si zaposlen ili ustanovi za strukovno obrazovanje (primjerice, ako si frizer, možeš se obratiti srednjoj školi za frizere ili Agenciji za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih) koji će provjeriti tvoja znanja i izdati ti potvrdu da si osposobljen za obavljanje određenog zanimanja.

Koja mi je dokumentacija potrebna da bih tražio priznavanje svojih kvalifikacija?

Dokumentacija koju ćeš trebati dostaviti razlikuje se ovisno o tome tražiš li priznavanje završene osnovne škole, srednjoškolskog obrazovanja ili visokog obrazovanja. Isto tako, postupak se razlikuje ovisno o tome želiš li nastaviti obrazovanje u RH ili se želiš zaposliti.

Primjerice, ako želiš nastaviti obrazovanje u RH, trebat ćeš priložiti potvrdu o stečenom statusu međunarodne zaštite, potvrdu o prebivalištu u RH (mjesto gdje živiš), dokument o identitetu (dozvola boravka, putovnica) te dokument o prethodnom školovanju (svjedodžba, diploma). Ako nemaš dokumente o prethodnom školovanju, moraš dati izjavu kod javnog bilježnika i predati je školi u kojoj želiš nastaviti svoje školovanje. Ako nemaš dokumente i ne možeš dati izjavu, škola koju želiš pohađati organizirat će test radi provjere tvojih znanja.

Za detalje postupka upućujemo te na to da se obratiš školi ili fakultetu na kojem želiš nastaviti obrazovanje.

Komu se trebam obratiti za priznavanje svojih kvalifikacija?

Nadležna institucija kojoj se trebaš obratiti ovisi o tome priznavanje koje kvalifikacije tražiš.

Za nastavak osnovnoškolskog ili srednjoškolskog obrazovanja u RH trebaš se obratiti školi u kojoj želiš nastaviti svoje obrazovanje. Ako imaš više od 15 godina i želiš nastaviti osnovnoškolsko obrazovanje, najbolje je da se obratiš upravnom tijelu grada u kojem živiš (primjerice, u Gradu Zagrebu potrebno je obratiti se Gradskom uredu za obrazovanje).

Ako želiš da ti se priznaju završena osnovna i/ili srednja škola (gimnazija) radi zapošljavanja ili završena srednja škola (gimnazija) radi nastavka obrazovanja u RH (primjerice upisa na fakultet), trebaš se obratiti Agenciji za odgoj i obrazovanje.

Ako tražiš priznavanje završene srednje strukovne škole (primjerice medicinska škola, tehnička škola, frizerska škola i sl.) radi zapošlja-

vanja ili nastavka obrazovanja u RH (primjerice upisa na fakultet), trebaš se obratiti Agenciji za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

Za nastavak fakulteta u RH ili, primjerice, za upis na doktorski studij trebaš se obratiti sveučilištu, veleučilištu ili visokoj školi na kojoj želiš nastaviti obrazovanje.

Ako pak tražiš priznavanje završenog fakulteta (diplome) radi zapošljavanja u RH, trebaš se obratiti Agenciji za znanost i visoko obrazovanje.

Što je potrebno da bi mi se priznao završeni fakultet (diploma koju sam stekao)?

Za priznavanje fakultetske diplome trebaš se obratiti Agenciji za znanost i visoko obrazovanje. Postupak priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija najčešće traje do 60 dana.

Priznavanje inozemne visokoškolske kvalifikacije obuhvaća nekoliko koraka. Prvo moraš ispuniti obrazac zahtjeva za priznavanje inozemne visokoškolske kvalifikacije u svrhu zapošljavanja. Obrazac je dostupan na internetskoj stranici Agencije za znanost i visoko obrazovanje i dvojezičan je (na hrvatskom i engleskom jeziku).

Uz popunjeni obrazac trebaš priložiti sljedeće dokumente:

- original ili ovjerenu presliku diplome čije se priznavanje traži prevedenu na hrvatski jezik
- original dokumenta koji ti je izdao tvoj fakultet i koji mora sadržavati popis položenih ispita s ocjenama, službeni naziv i trajanje studijskog programa te uvjete upisa (primjerice dodatak diplomi, prijepis ispita s ocjenama koji sadržava navedene podatke ili neki drugi službeni dokument) preveden na hrvatski jezik
- ovjerenu presliku prethodno stečenih diploma ako postoje (primjerice diploma sveučilišnog prvostupnika)
- potvrdu o statusu azila ili supsidijarne zaštite

- životopis na hrvatskom ili engleskom jeziku
- rješenje nadležnog tijela ili presliku vjenčanog lista (za osobe koje su promijenile ime i/ili prezime).

Dokumente mora prevesti stalni sudski tumač za jezik na kojem su dokumenti izdani (primjerice arapski, farsi, turski).

Oslobođen si plaćanja pristojbe za priznavanje visokoškolskih kvalifikacija.

Uz originale i prijevode dokumenata moraš priložiti i jedan primjerak neovjerenih preslika svih priloženih dokumenata kao i obrasca zahtjeva.

Prikupljenu dokumentaciju moraš poslati poštom na adresu Agencije za znanost i visoko obrazovanje.

KAKO OSTVARITI PRAVA IZ SOCIJALNE SKRBI

(Jelena Guštin)

Imam li pravo na socijalnu skrb?

Da, kao azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom imaš pravo na socijalnu skrb pod jednakim uvjetima kao i svi hrvatski državljani s prebivalištem u RH.

Kojim se pravima iz socijalne skrbi mogu koristiti?

Možeš se koristiti novčanim pravima, odnosno zajamčenom minimalnom naknadom, jednokratnom naknadom, pomoći za podmirenje troškova stanovanja, doplatkom za pomoć i njegu te prehranom u pučkim kuhinjama.

Što je to zajamčena minimalna naknada?

Zajamčena minimalna naknada novac je koji možeš dobiti ako živiš sam (bez obitelji) ili ako kao obitelj živite zajedno (kućanstvo). Taj novac možeš dobiti za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba ako za to sam nemaš dovoljno novca.

Komu se ona priznaje?

Zajamčena minimalna naknada priznaje se osobi koja živi sama ili s obitelji ako nemaju dovoljno novca niti ga mogu steći radom ili na drugi način.

Kako se određuje zajamčena minimalna naknada?

Osnovica na temelju koje se izračunava iznos zajamčene minimalne naknade određuje se odlukom Vlade Republike Hrvatske. Ona trenutačno iznosi 800 kuna.

Koliko iznosi zajamčena minimalna naknada ako živim sam, a koliko ako imam obitelj s kojom živim?

Iznos zajamčene minimalne naknade za samca trenutačno iznosi 800 kn, a za samca koji ima potvrdu da je nesposoban za rad 920 kn.

Za kućanstvo se iznos zajamčene minimalne naknade izračunava tako da se zbroje udjeli za svakog člana kućanstva. Udio pojedinog člana kućanstva iznosi:

- za samohranog roditelja 800 kn
- za odraslog člana kućanstva 480 kn
- za dijete 320 kn
- za dijete samohranog roditelja, odnosno dijete u jednoroditeljskoj obitelji 440 kn.

Na primjer, ako u tvojoj obitelji žive otac i majka s dvoje djece, možete dobiti ukupno 1.600 kn.

Što ako radim i dobivam plaću?

Ako ostvaruješ prihod, bilo da živiš sam ili sa svojom obitelji, visina zajamčene minimalne naknade u tom će se mjesecu smanjiti, i to za iznos ostvarene zarade u tom mjesecu.

Komu mogu podnijeti zahtjev za priznavanje prava na zajamčenu minimalnu naknadu i od kojeg je trenutka stječem?

Zahtjev za priznavanje prava podnosiš centru za socijalnu skrb prema mjestu svog stanovanja. Zajamčena minimalna naknada bit će ti odobrena ako ispunjavaš sve potrebne uvjete.

Zajamčena minimalna naknada priznaje se od dana podnošenja zahtjeva, a isplaćuje se svaki mjesec dok na nju imaš pravo.

Što je to jednokratna naknada i tko je može dobiti?

Jednokratnu naknadu možeš dobiti kao samac ili kućanstvo ako zbog trenutačne teške materijalne situacije ne možete podmiriti osnovne životne potrebe. Takve su situacije, primjerice, rođenje ili školovanje djeteta, bolest ili smrt člana obitelji, elementarna nepogoda i slično.

Može se priznati i zbog nabave osnovnih predmeta u kućanstvu ili nužne odjeće i obuće ako ne postoji mogućnost da ti to osigura neka humanitarna organizacija kao, primjerice, Hrvatski Crveni križ.

Na koji način mogu dobiti jednokratnu naknadu?

Za dobivanje jednokratne naknade moraš podnijeti zahtjev centru za socijalnu skrb prema mjestu stanovanja.

Priznaje se u pravilu u novcu, a iznimno davanjem konkretnih stvari. Ako centar za socijalnu skrb utvrdi da postoji sumnja da novac nećeš iskoristiti za ono za što ti se daje, primjerice za kupnju neke druge stvari, tada nećeš dobiti novac, već konkretnu stvar.

U pravilu nemaš pravo na jednokratnu naknadu dok si smješten u Prihvatilištu za tražitelje međunarodne zaštite.

U kojem iznosu mogu ostvariti jednokratnu naknadu?

Naknada se određuje ovisno o vrsti potrebe i trenutačnim okolnostima, a o tome odluku donosi centar za socijalnu skrb. Ukupni iznos priznatih jednokratnih naknada koje možeš dobiti u jednoj kalendarskoj godini ne može iznositi više od 4.000 kn ako si sam, a za obitelj koja živi zajedno ne više od 5.000 kn.

Što ako ne mogu platiti stan i troškove za stan?

Nakon što ti je prestalo pravo na besplatno stanovanje protekom dvije godine od kada si dobio azil ili supsidijarnu zaštitu, imaš

pravo tražiti da ti se plate troškovi za stan ako se oni odnose na najamninu, komunalne naknade, električnu energiju, plin, grijanje, vodu, odvodnju i druge troškove, a ne možeš ih platiti sam.

Pravo na naknadu za troškove stanovanja priznaje ti se ako primaš zajamčenu minimalnu naknadu, i to do pola iznosa zajamčene minimalne naknade koja ti je priznata kao osobi koja živi sama ili za obitelj koja živi zajedno.

To pravo odobrava ti grad u kojem imaš mjesto stanovanja.

Na koji se način naknada za troškove stanovanja odobrava?

Naknada za troškove stanovanja može se odobriti u novcu tako da grad u kojem živiš izravno novac uplati tebi ili da grad u cijelosti plati račun izravno osobi kojoj si ga dužan platiti, a vezan je uz trošak stanovanja.

Koja još prava imam osim novčanih?

Osim novčanih prava imaš pravo i na socijalne usluge.

Preko njih daju ti se informacije o pravima iz sustava socijalne skrbi i tko ti ih može pružiti. Socijalne usluge pružaju stručne osobe u centru za socijalnu skrb, gdje rade i stručni suradnici zaduženi za rad s azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom.

Također, možeš dobiti savjet i pomoć o problemima koji ti se mogu dogoditi u različitim životnim situacijama (primjerice o problemima u obiteljskim odnosima).

Za sva prava koja ti pripadaju u svakom se trenutku možeš obratiti izravno centru za socijalnu skrb prema svom mjestu stanovanja ili različitim udrugama koje se bave zaštitom prava izbjeglica.

KAKO OSTVARITI PRAVO NA SMJEŠTAJ NA TERET REPUBLIKE HRVATSKE

(Ana Martinić)

Imam li pravo na stanovanje?

Kada dobiješ odluku o odobrenju međunarodne zaštite, vjerojatno ćeš još uvijek biti smješten u Prihvatilištu za tražitelje međunarodne zaštite. Nakon tog trenutka, ako nemaš novčana sredstva ili imovinu kojima si možeš osigurati održavanje, stječeš pravo na smještaj u stanu. To pravo imaš najdulje dvije godine od dana kada ti je uručena odluka o odobrenju međunarodne zaštite.

Pravo na stanovanje znači da će ti biti pronađen smještaj, podmirivat će ti se troškovi najma, održavanja i režija, a po potrebi stan može biti i opremljen i adaptiran.

Kako izgleda postupak ostvarivanja prava na stanovanje?

Postupak za priznavanje prava na smještaj trebaš pokrenuti sam, ali ti u tome mogu pomoći službenici iz Odjela za integraciju Ministarstva unutarnjih poslova, a možeš se obratiti i nekoj od udruga koje pomažu izbjeglicama i migrantima.

Zahtjev se prvo podnosi centru za socijalnu skrb koji je nadležan prema tvom mjestu stanovanja, a oni će rješenje dostaviti posebnom uredu koji će s tobom sklopiti ugovor o najmu. Taj ugovor može se sklopiti najdulje na dvije godine od dana kada ti je uručena odluka o odobrenju međunarodne zaštite.

Ako ne budeš zadovoljan rješenjem koje je donio centar za socijalnu skrb, možeš izjaviti žalbu u roku od 15 dana od kada ti je to rješenje dostavljeno.

U kojim mi slučajevima prestaje pravo na stanovanje?

Pravo na stanovanje prestat će ti nakon što proteknu dvije godine od dana kada ti je uručena odluka o odobrenju međunarodne zaštite; ako to osobno budeš zahtijevao; ako bez opravdanog razloga odbiješ osigurani smještaj; ako bez opravdanog razloga, neprekidno dulje od 30 dana, ne boraviš na toj adresi; ako se utvrdi da ipak imaš dovoljno novca da si možeš osigurati uzdržavanje; ako se utvrdi da se ne skrbiš dobro o stanu u kojem živiš; te ako se utvrdi da se tim smještajem koristiš suprotno njegovoj namjeni, na primjer da se njime koristiš kao poslovnim, a ne stambenim prostorom.

Kakva prava u vezi sa stanovanjem imam nakon proteka dvije godine?

Nakon što proteknu dvije godine od kada si dobio odluku o odobrenju međunarodne zaštite, nemaš više pravo na smještaj u tom opsegu, ali ako ispunjavaš neke uvjete, imaš pravo na podmirenje troškova stanovanja. To znači da ti stan neće biti pronađen i osiguran, ali da ti se može pomoći u plaćanju troškova najma, komunalne naknade, električne energije, plina, grijanja, vode, odvodnje i drugih troškova stanovanja.

Pravo na naknadu za troškove stanovanja može ti se priznati ako si ti ili kućanstvo u kojemu živiš korisnik zajamčene minimalne naknade koju dobivaš ako nemaš dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba.

Kada moram sudjelovati u plaćanju troškova stanovanja?

Ako se utvrdi da imaš novčana sredstva ili imovinu kojima bi mogao sudjelovati u plaćanju troškova smještaja, osigurat će ti se prikladan smještaj u stanu, ali morat ćeš sudjelovati u plaćanju njegovih troškova, na primjer u plaćanju dijela najamnine, režija i slično.

Novčana sredstva koja imaš mogu potjecati, na primjer, od rada, mirovine ili štednje, a pod imovinom koju imaš smatrat će se vrijednije pokretnine, nekretnine, iznos gotovine u domaćoj i stranoj valuti i slično.

Ako živiš sam i mjesečno zarađuješ ili imaš imovinu u vrijednosti višoj od 2.500 kn, morat ćeš sudjelovati u plaćanju troškova stanovanja. Ako pak živiš u kućanstvu čiji svaki član mjesečno zarađuje ili ima imovinu u vrijednosti višoj od 1.500 kn, također moraš sudjelovati u plaćanju troškova stanovanja.

KAKO OSTVARITI PRAVO NA STJECANJE NEKRETNINA

(Kristina Petrovečki)

Imam li pravo steći nekretninu u Republici Hrvatskoj?

Da, kao azilant ili stranac pod supsidijarnom zaštitom imaš pravo steći nekretninu u Republici Hrvatskoj. Najčešći način na koji možeš steći nekretninu jest da je kupiš, da ti je netko daruje ili je naslijeđiš od neke osobe. Ako kupuješ nekretninu ili ti ju je netko odlučio darovati, morate sklopiti ugovor u pisanom obliku. Ako ti je netko odlučio ostaviti svoju nekretninu nakon smrti, nećeš sklapati ugovor, već ćeš o tome biti obaviješten u ostavinskom postupku na kojem ćeš se trebati očitovati prihvaćaš li nekretninu.

Koje uvjete moram ispuniti ako želim steći nekretninu?

Osim općih i posebnih pretpostavki koje moraju ispunjavati svi hrvatski državljani, na tebe se primjenjuju još neki dodatni uvjeti koji se primjenjuju na strane državljane – moraš biti državljanin države s kojom postoji uzajamnost za stjecanje prava vlasništva na nekretninama u Republici Hrvatskoj i imati suglasnost Ministarstva pravosuđa i uprave za stjecanje konkretne nekretnine. Ako nekretninu nasljeđuješ, nije ti potrebna suglasnost Ministarstva pravosuđa i uprave.

Što znači uzajamnost?

Uzajamnost znači da možeš steći pravo vlasništva u Republici Hrvatskoj pod uvjetom da hrvatski državljani mogu steći vlasništvo

nekretnina u državi čiji si državljanin. Primjerice, ako si državljanin Sirije, nekretninu u Hrvatskoj možeš steći pod uvjetom da i hrvatski državljani mogu steći nekretninu u Siriji.

S obzirom na to da imaš status azilanta ili stranca pod supsidijarnom zaštitom, uvjet uzajamnosti ne treba biti ostvaren ako bora- viš u Republici Hrvatskoj tri godine i dulje. To je pravo koje nije upi- sano u hrvatskim zakonima, već ti je zajamčeno međunarodnom konvencijom.

Kako mogu dobiti suglasnost Ministarstva pravosuđa i uprave?

Da bi dobio suglasnost Ministarstva pravosuđa i uprave, moraš predati pisani zahtjev Ministarstvu pravosuđa i uprave. Pisanom zahtjevu moraš priložiti ugovor ili neku drugu pravnu osnovu ko- jom stječeš vlasništvo, izvadak iz zemljišne knjige ili neki drugi do- kaz kojim ćeš dokazati da je osoba od koje stječeš nekretninu vla- snik, potvrdu upravnog tijela nadležnog za urbanizam i prostorno uređenje, prema mjestu na kojem se nalazi nekretnina, o prav- nom statusu nekretnine (nalazi li se nekretnina u granicama gra- đevinskog područja predviđenim urbanističkim planom), ovje- renu presliku svoje putovnice ili drugi dokaz kojim ćeš dokazati svoje državljanstvo. Kao jedan od priloga navodi se i plaćanje upravne pristojbe. S obzirom na to da imaš status azilanta ili stranca pod supsidijarnom zaštitom, ti si oslobođen plaćanja upravnih pristojbi, pa to obvezno navedi u svom zahtjevu.

Što mogu učiniti ako Ministarstvo pravosuđa i uprave odbije moj zahtjev za izdavanje suglasnosti?

Davanje suglasnosti upravni je postupak te ako bude odbijen, možeš tražiti pravnu zaštitu od upravnog suda, znači podnijeti tužbu upravnom sudu nadležnom za područje u kojem se nekret- nina nalazi. Protiv odluke upravnog suda možeš podnijeti žalbu Visokom upravnom sudu.

Moram li platiti porez na nekretninu?

Da, ako kupiš nekretninu, morat ćeš platiti porez na promet nekretninama, osim ako si poreznim zakonom oslobođen plaćanja poreza. Stopa poreza trenutčno iznosi tri posto od tržišne vrijednosti nekretnine u trenutku njezina stjecanja.

Ako nekretninu stekneš nasljeđivanjem ili darovanjem, izuzet si od plaćanja poreza na promet nekretnina ako nekretninu stječeš od bračnog ili izvanbračnog druga ili životnog partnera, od svojih roditelja ili djece te od posvojitelja i posvojenika. Ako uređuješ imovinske odnose s bivšim bračnim ili izvanbračnim drugom ili životnim partnerom (primjerice nakon razvoda), također si oslobođen plaćanja poreza na promet nekretninama.

Na što moram paziti pri kupnji nekretnine?

Pri kupnji nekretnine najvažnije je da provjeriš je li osoba od koje kupuješ nekretninu vlasnik te nekretnine. To možeš provjeriti odlaskom u zemljišnoknjižni odjel općinskog suda na čijem se području nekretnina nalazi (primjerice, ako se nekretnina nalazi u Zagrebu, obratit ćeš se Zemljišnoknjižnom odjelu Općinskog građanskog suda u Zagrebu). Isto tako, bilo bi dobro da od vlasnika nekretnine zatražiš sve isprave o zgradi i zemljištu koje ima te energetski certifikat.

U kojem trenutku postajem vlasnikom nekretnine?

Pravo vlasništva nećeš steći samim sklapanjem ugovora (primjerice kupoprodajnog ugovora kada kupuješ nekretninu ili darovnog ugovora ako ti je netko daruje), nego tek u trenutku upisa prava vlasništva u zemljišne knjige.

Ako pravo vlasništva na nekretnini stječeš nasljeđivanjem, vlasnik postaješ u trenutku smrti, a o tome ćeš biti obaviješten rješenjem o nasljeđivanju. Kada dobiješ rješenje o nasljeđivanju, moći ćeš tražiti upis prava vlasništva u zemljišne knjige.

Za sva pitanja u vezi s ostvarivanjem prava na stjecanje nekretnina možeš se obratiti pravnicima Hrvatskog pravnog centra.

KAKO OSTVARITI PRAVO NA BESPLATNU PRAVNU POMOĆ

(Ivana Gambiraža)

Što je besplatna pravna pomoć?

Besplatna pravna pomoć znači da možeš dobiti besplatan pravni savjet od pravника i odvjetnik te može besplatno zastupati na sudu. Također, možeš biti oslobođen plaćanja troškova sudskog postupka.

Tko daje besplatne pravne savjete?

Možeš se obratiti udrugama i pravnim klinikama koje ćeš pronaći na mrežnim stranicama Ministarstva pravosuđa i uprave ili upravnom tijelu ovisno o tome gdje živiš.

Kako mogu dobiti besplatan pravni savjet?

Ako želiš besplatan pravni savjet, moraš se javiti jednoj od organizacija koje se bave pružanjem besplatne pravne pomoći (primjerice telefonom, e-mailom ili osobnim dolaskom), a oni će procijeniti ispunjavaš li potrebne uvjete pod kojima pružaju besplatne pravne savjete. Ako ocijene da ispunjavaš uvjete, pružit će ti pravni savjet koji trebaš. Nije potrebno da ispunjavaš poseban zahtjev.

Tko me može besplatno zastupati na sudu i kako mogu dobiti to zastupanje?

Na sudu te mogu besplatno zastupati odvjetnici, a za to se moraš obratiti upravnom tijelu ovisno o tome gdje živiš. Primjerice, ako

živiš u Sisku, trebaš se obratiti Upravnom odjelu za opću upravu i imovinsko-pravne poslove.

Za besplatno zastupanje trebaš najprije ispuniti zahtjev koji moraš odnijeti osobno ili poslati preporučenom poštom upravnom tijelu. To će tijelo o tvom zahtjevu odlučiti u roku od 15 dana ovisno o tome ispunjavaš li potrebne uvjete. Na primjer, imaš li dovoljno financijskih sredstava za plaćanje odvjetnika, je li riječ o kakvu složenijem postupku i slično. Ako budeš nezadovoljan njihovom odlukom, možeš izjaviti žalbu u roku od 15 dana od dana kad si zaprimio rješenje.

Zahtjev se ispunjava na obrascu koji ćeš pronaći na internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa i uprave ili možeš osobno otići u upravno tijelo po primjerak zahtjeva. Uz zahtjev moraš potpisati i suglasnost da dopuštaš uvid u sve podatke o svojim prihodima i imovini kao i o prihodima i imovini članova svog kućanstva.

Oslobođen si plaćanja upravne pristojbe pri podnošenju zahtjeva za besplatnog odvjetnika.

Ako ti zahtjev bude odobren, primit ćeš rješenje u kojem će pisati kojem se odvjetniku trebaš javiti.

U kojim mi postupcima može biti odobreno besplatno zastupanje na sudu?

Besplatno zastupanje može ti biti odobreno u zakonom određenim postupcima kao što su radni sporovi ili neki obiteljski sporovi. Primjerice, u slučaju pokretanja postupka protiv poslodavca zbog neisplate plaće ili otkaza ugovora o radu koji smatraš nezakonitim, može ti biti odobreno besplatno zastupanje. No, ako želiš upisati vlasništvo stana koji si kupio u zemljišne knjige, za tu vrstu spora vjerojatno ti neće biti odobreno besplatno zastupanje. Nadležno upravno tijelo odlučit će o odobravanju nakon ocjene svakoga pojedinog slučaja.

Kako mogu biti oslobođen plaćanja troškova sudskog postupka?

Pri podnošenju zahtjeva za besplatno zastupanje na sudu trebaš označiti da tražiš i oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka.

Odobrava li se besplatna pravna pomoć uvijek u cijelosti ili se može dogoditi da moram sudjelovati u plaćanju?

Plaćanja troškova pravne pomoći možeš biti oslobođen potpuno ili djelomično. Ako budeš oslobođen djelomično, to znači da ćeš u određenim slučajevima morati sudjelovati u plaćanju troškova pravne pomoći, što ovisi o visini prihoda koje ostvarujete članovi tvog kućanstva i ti.

Imam li pravo na besplatnu pravnu pomoć ako mi bude poništeno ili ukinuto rješenje kojim mi je odobrena međunarodna zaštita?

Da, u tim slučajevima imaš pravo na besplatnu pravnu pomoć kod pokretanja upravnog spora koji se sastoji u sastavljanju tužbe, zastupanju na upravnom sudu kao i na oslobođenje od plaćanja troškova prvostupajnskoga upravnog spora.

Handwriting practice lines consisting of 20 horizontal dotted lines.

A series of 25 horizontal dotted lines for writing.

